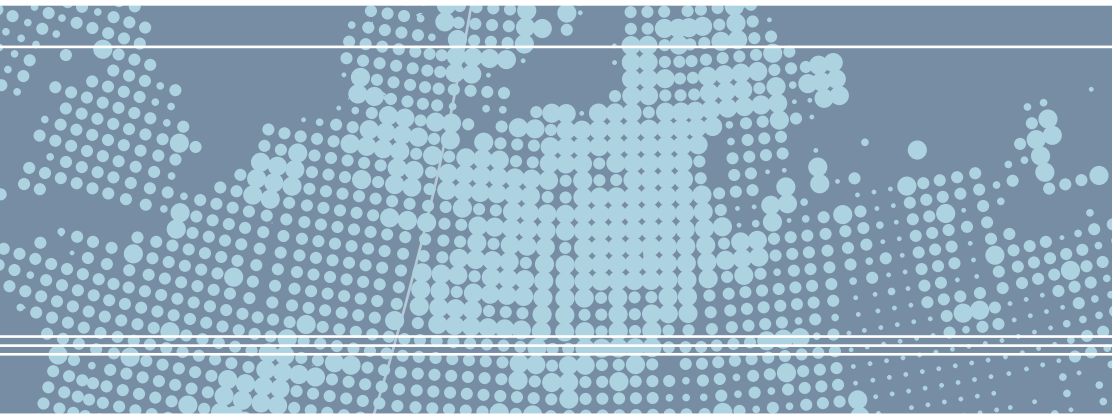

Eionet länkar samman

Eionets ursprung och struktur

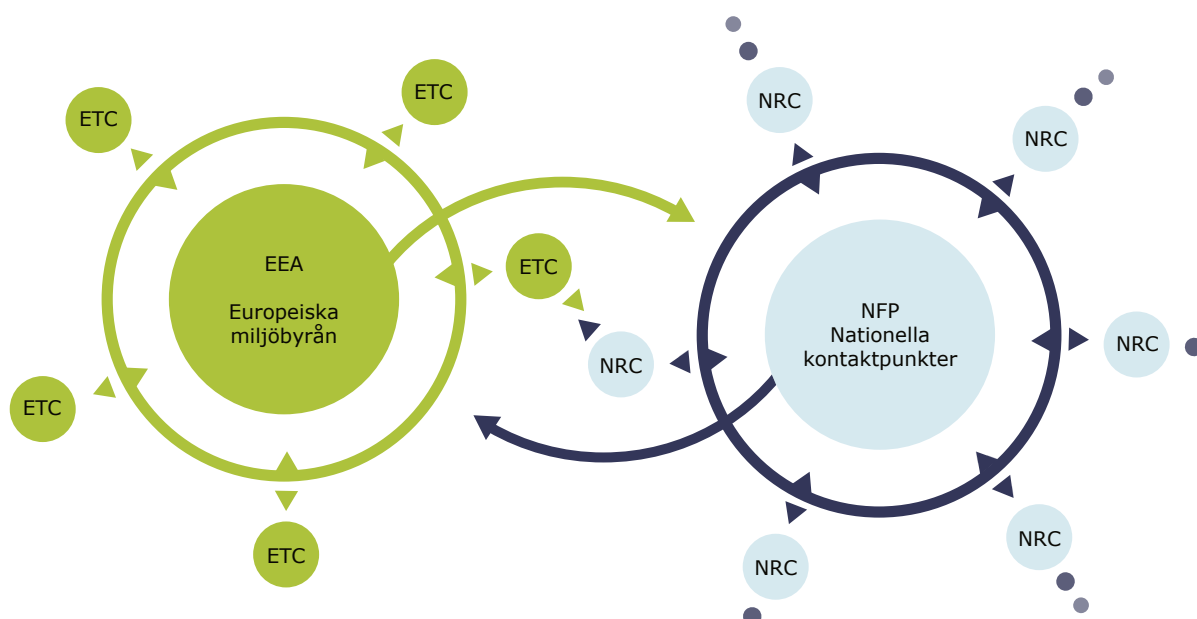
Eionets uppdrag

Eionet (Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning) skall när detta behövs tillhandahålla kvalitetssäkrade uppgifter, information och sakkunskap så att det går att bedöma miljötillståndet i Europa och belastningen på miljön. Detta gör det möjligt för beslutsfattarna att bestämma om lämpliga åtgärder för att skydda miljön i länderna och i hela Europa och att följa upp hur effektiva besluten och åtgärderna har varit.

➤ Eionet är ett partnerskapsnätverk för Europeiska miljöbyrån (EEA) och dess medlems- och deltagarländer. Det består av EEA, ett antal europeiska ämnescentra (ETC) och ett nätverk av omkring 900 experter i 37 länder vid fler än 300 nationella miljömyndigheter och andra organ som arbetar med miljöinformation. Dessa organ är nationella kontaktpunkter (NFP) och nationella referenscentra (NRC).

För Europeiska miljöbyrån är det mycket viktigt att ha tillgång till Eionet-nätverket för att samla in och strukturera miljödata, liksom för att utarbeta och sprida miljöinformation. IT-infrastrukturen (ibland kallad e-Eionet) fungerar som stöd för organisationerna och personerna inom nätverket. I denna broschyr beskrivs Eionets struktur, arbetsmetoder, produkter och framtida verksamhet.

Eionets ursprung och struktur

Eionet har vuxit i takt med utvidgningen av EEA

Eionet bildades 1994 och har blivit välkänt för att tillhandahålla högkvalitativa uppgifter och information om miljötillståndet i Europa och om de drivkrafter och den belastning som påverkar miljön. I takt med att Europeiska miljöbyrån har fått fler medlemsländer har också Eionet vuxit.

År 1994 hade Europeiska miljöbyrån 18 medlemsländer och Eionet omfattade de 15 EU-medlemsstaterna Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannien, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Sverige, Tyskland och Österrike samt tre länder — Island, Norge och Lichtenstein — inom det europeiska frihandelsområdet.

Under 1996 började de tio dåvarande kandidatländerna i Central- och Östeuropa — Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern — delta i miljöbyråns verksamhet och utveckla sina nationella nätverk. Flertalet blev medlemmar i miljöbyrån i januari 2002 tillsammans med andra berörda länder, som Cypern, Malta och Turkiet. År 2003 hade samtliga dessa länder blivit medlemmar av Europeiska miljöbyrån och fullt delaktiga i Eionet, som därmed hade 31 medlemsländer. Europeiska miljöbyrån var det första EU-organ som öppnades för anslutnings- och kandidatländerna. Albanien, Bosnien-Hercegovina, Makedonien, Kroatien, Schweiz samt Serbien och Montenegro deltar nu i Eionet och miljöbyråns arbetsprogram innan de blivit medlemsländer.

Genom Eionet samlar och sammanställer EEA miljöinformation från enskilda länder, med inriktning på sådana miljödata som är aktuella, nationellt godkända och av hög kvalitet. Denna information ligger till grund för de samlade miljöbedömningar och den kunskap som sprids och görs tillgänglig genom miljöbyråns webbplats. Informationen fungerar som stöd för miljöstyrningsprocesser, miljöpolitiska beslut och bedömningar samt allmänhetens medverkan på nationell, europeisk och global nivå.

Eionets ursprung och struktur

Europeiskt ämnescentrum (European topic centre, ETC)

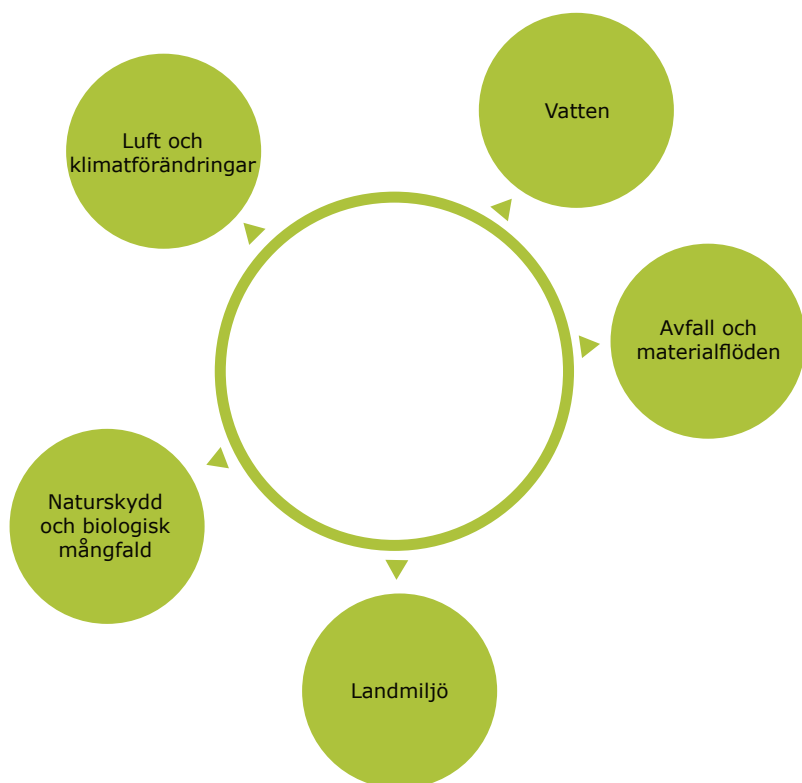
Ett europeiskt ämnescentrum är ett konsortium av organisationer från miljöbyråns medlemsländer. Dessa organisationer har sakkunskap inom ett visst miljöområde och har kontrakteras för att stödja Europeiska miljöbyråns arbetsprogram.

➤ Europeiska ämnescentra (ETC) är ämnesinriktade expertcentra som har kontrakteras av Europeiska miljöbyrån för att utföra särskilda uppgifter inom ramen för byråns strategi (det femåriga arbetsprogrammet) och EEA:s årliga arbetsprogram. Dessa ämnescentra utses av miljöbyråns styrelse efter för hela Europa gemensam ansökningsomgång och fungerar som miljöbyråns förlängning inom särskilda ämnesområden. Varje ETC består av en ledarorganisation och specialiserade partnerorganisationer inom miljöforskning och miljöinformation som slår samman resurserna inom sitt särskilda sakområde.

De europeiska ämnescentra arbetar tillsammans med medlems- och deltagarländerna och underlättar deras arbete att tillhandahålla uppgifter och information. Dessutom utarbetar dessa ETC rapporter och bistår på andra sätt Europeiska miljöbyrån och Eionet.

Det finns för närvarande fem europeiska ämnescentra, som arbetar med frågor om luft och klimatförändringar, vatten, landmiljö, avfall och materialflöden samt naturskydd och biologisk mångfald. Under 2005 kommer de två sistnämnda att ersättas av ämnescentra för resurs- och avfallshantering respektive biologisk mångfald.

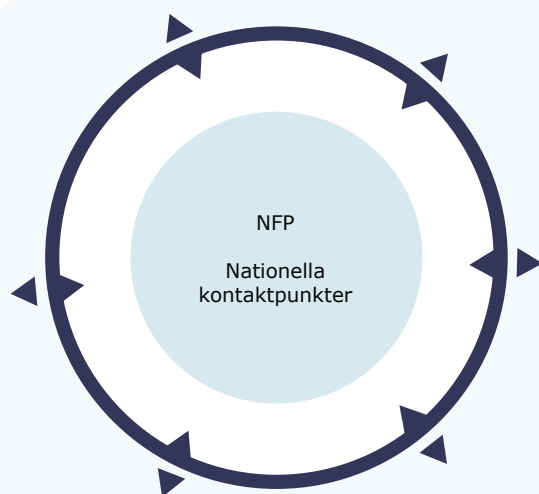
Eionets ursprung och struktur

Nationella kontaktpunkter (NFP)

En nationell kontaktpunkt är en expert eller expertgrupp vid en nationell miljömyndighet, som utses och finansieras av landet i fråga och som officiellt utpekats som huvudsaklig kontakt för Europeiska miljöbyrån. Den nationella kontaktpunkten samordnar det nationella nätverket, som består av ett stort antal nationella referenscentra (NRC), för att stödja genomförandet av Europeiska miljöbyråns arbetsprogram.

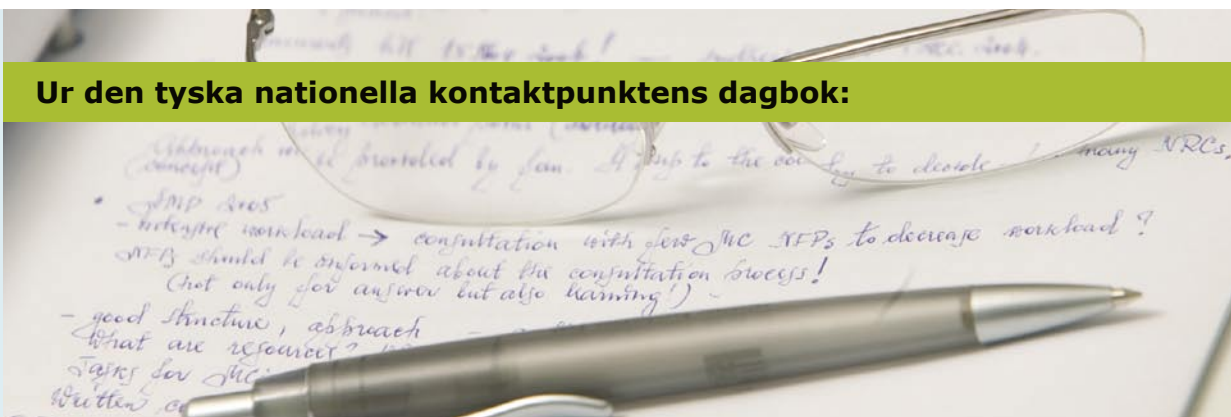
De nationella kontaktpunkterna är Europeiska miljöbyråns viktigaste kontakter i medlemsländerna. De ansvarar för samarbetet med miljöbyrån och de europeiska ämnescentra, liksom för den nationella samordningen av verksamheter som rör Europeiska miljöbyråns strategi. Kontaktpunkternas arbetsmetoder skiljer sig åt mellan länderna, vilket delvis speglar det faktum att kontaktpunkterna är verksamma inom olika nationella miljösystem. Vissa arbetar vid miljömyndigheter, andra är en del av landets miljödepartement, en del återfinns inom centrala nationella förvaltningar. Det finns också kontaktpunkter i decentraliserade — i vissa fall delstatliga — system.

De nationella kontaktpunkterna upprätthåller och utvecklar det nationella nätverket samt underlättar och samordnar kontakter, förfrågningar och utbyte mellan den nationella nivån och EU-nivån. Kontaktpunkterna fungerar också som rådgivare åt landets ledamöter av Europeiska miljöbyråns styrelse och har kontakter med andra berörda nätverk, till exempel Eurostat. Många kontaktpunkter skickar ut pressmeddelanden och ordnar med särskild nationell lansering av nya viktiga EEA-publikationer.

Eionets ursprung och struktur

Ur den tyska nationella kontaktpunktens dagbok:

Måndag	Underlag för NFP/Eionet-mötet i februari
Leta fram relevanta nationella referenscentrum och andra experter för att få in bidrag
Skicka ut dokumentutkast för kommentarer: EEA:s årliga arbetsprogram/EEA:s översättningspolicy/förslag till revidering av Eionets struktur
Tisdag	Påminna NRC Luftkvalitet om att den månatliga ozonrapporten skall lämnas in!
Lägga in information om det nationella CLC-projektet på Circa
Kvalitetskontroll av översättningen av miljöbyråns årsrapport
Inbjudan från ETC Landmiljö till Eionets årliga workshop. Överlämna till NRC Landtäcke, kontrollera på måndag
Onsdag	Förslaget till miljöbyråns rapport om energi
Skicka dokument till NRC Energi för kommentarer — påminna om att de nationella uppgifterna behöver kontrolleras
Förbereda det nationella Eionet-mötet: inbjudningar, dagordning, plats, budget
Ringa NFP i Norge, Bulgarien och Nederländerna för att diskutera revideringen av Eionets struktur
Torsdag	Begäran från ETC Avfall om information om nationella beslut och åtgärder. Ta reda på informationskällor
Svar från NRC Avfall och NRC Natur om NFP/Eionet-möte. Inga kommentarer från NRC Luftutsläpp (påminna nästa vecka!)
Sammanfatta kommentarer från länderna om förslaget till EEA:s rapport
Miljösignaler
Fredag	Informera styrelsemedlemmen/ledningen om landets resultat i förhållande till Eionets prioriterade dataflöden
Utarbeta lägesrapport åt styrelsemedlemmen som information inför det kommande EEA-mötet

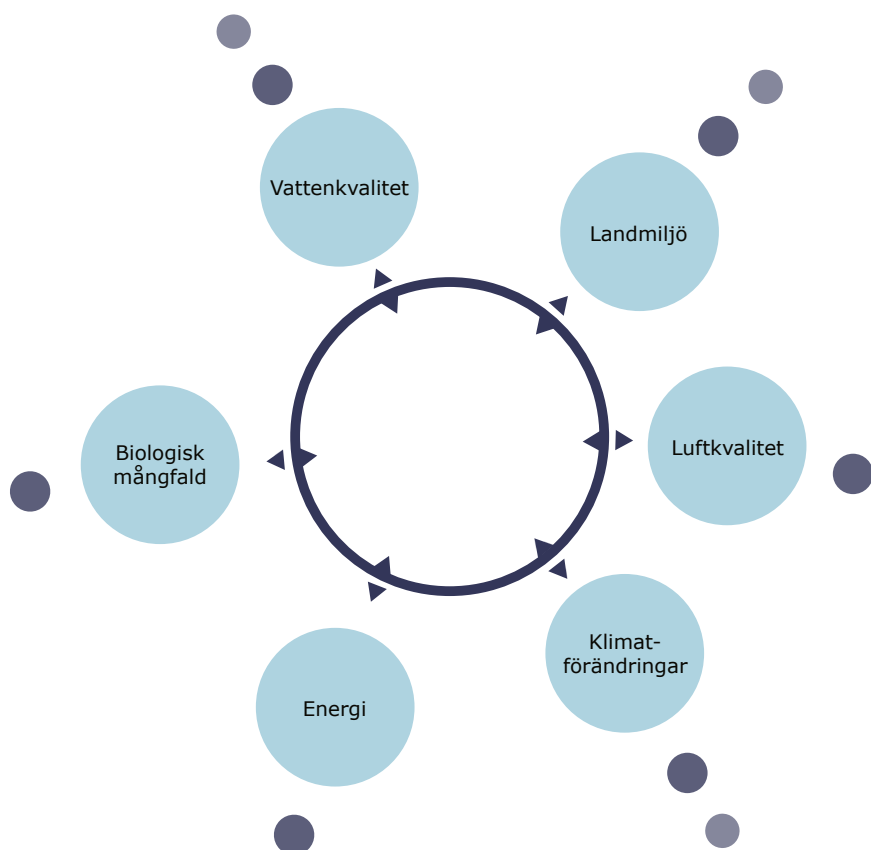
Eionets ursprung och struktur

Nationella referenscentra (NRC)

Ett nationellt referenscentrum är en expert eller expertgrupp vid en nationell miljömyndighet, som utses och finansieras av landet i fråga för att arbeta med Europeiska miljöbyrå och relevanta europeiska ämnescentra inom särskilda miljöområden som rör miljöbyråns arbetsprogram.

➤ Medlemsländerna utser nationella referenscentra (NRC). De är nationellt finansierade experter eller expertgrupper inom organisationer som regelbundet samlar in eller tillhandahåller miljöinformation på nationell nivå och/eller har relevant kunskap om olika miljöfrågor, övervakning eller modellering. Nationella referenscentra inrättas inom särskilda miljöområden, till exempel luftkvalitet, klimatförändringar, vattenkvalitet i vattendrag, avfallsproduktion, biologisk mångfald och energi. De deltar i den tekniska samordningen av dessa ämnesområden och arbetar tillsammans med miljöbyrå och relevanta europeiska ämnescentra. Strukturen på dessa nationella referenscentra varierar i enlighet med kraven och prioriteringarna i miljöbyråns strategi.

Eionet — en framgångshistoria

➤ Eionet-gruppen består av nationella kontaktpunkter, ledarorganisationerna för de europeiska ämnescentra, företrädare för Europeiska kommissionen samt personal från Europeiska miljöbyrån. Gruppen sammanträder tre gånger om året med ca 70–80 deltagare. Resultaten av dessa diskussioner ligger till grund för EEA:s styrelsemöten, som också äger rum två till tre gånger per år, och understödjer därmed den politiska beslutprocessen.

Varje europeiskt ämnescentrum bjuder regelbundet in berörda nationella referenscentra till Eionet-seminarier. Vid dessa seminarier presenterar ländernas NRC resultaten av sitt arbete och diskuterar och enas med ländernas företrädare om hur man skall arbeta vidare. Dessa möten bidrar till att vidmakthålla och stärka de goda kontakterna mellan ämnescentra och referenscentra och mellan länderna.

Eionet — en framgångshistoria

... on strategy implementation
during the period of
February '04 – February '05

På grundval av bidrag från deltagare i Eionets har Europeiska miljöbyrån identifierat en uppsättning prioriterade årliga dataflöden. Denna information — som för närvarande samlas in om luftkvalitet, utsläpp till luften, inlandsvatten, havs- och kustvatten, förorenad mark, naturskydd och landtäcke — används för att hålla de grundläggande miljöindikatorer aktuella som ligger till grund för miljöbyråns rapporter och bedömningar. Miljöbyrån utarbetar varje år en lägesrapport om hur länderna sköter sitt uppdrag att tillhandahålla dessa uppgifter. Lägesrapporten är ett användbart verktyg för att jämföra ländernas insatser och uppmuntra alla länder att förbättra sin del av arbetet. I så hög grad som möjligt använder man inom Eionet sådana uppgifter som redan har redovisats av länderna i enlighet med

de krav som ställs av EU och i samband med andra internationella förpliktelser. Nationella uppgifter som en gång samlats in kan således användas för många olika syften på nationell nivå, EU-nivå och internationell nivå.

Det krävs en samordnad europeisk strategi för att ta itu med miljöproblem. Eionet har haft en ledande roll för att få till stånd ett sådant samarbete. Eionet omfattar en stor del av Europa och har funnits till och utvecklats i tio år.

Nätverket för samman den bästa nationella miljöexpertisen och beslutsfattare på nationell och europeisk nivå.

Eionet — en framgångshistoria

➤ Så här utarbetade Europeiska miljöbyrån den första indikatorbaserade temarapporten om tillståndet i och belastningen på Europas miljö: *Europas vatten: en indikatorbaserad utvärdering från 2003*:

- September 2002: EEA begärde in en årlig uppdatering av prioriterade dataflöden om vatten från nationella kontaktpunkter och de nationella referenscentrum som är specialiserade på vatten i 37 länder.
- September–december 2002: De nationella referenscentra skickade in sina data elektroniskt till EEA:s centrala databank.
- Januari–april 2003: Det europeiska ämnescentrumet för vatten (ETC Vatten) gjorde, tillsammans med de nationella referenscentra, viktiga kvalitetskontroller och skickade de godkända uppgifterna till EEA, som lade ut dem i den webbaserade databasen Waterbase.
- April–juni 2003: ETC Vatten använde uppgifterna, kompletterade med uppgifter från andra europeiska källor, för att uppdatera faktabladen om indikatorer att använda i den indikatorbaserade rapporten om vatten.
- Juli 2003: ETC Vatten och EEA enades om ett slutligt rapportförslag och skickade ut det till länderna via elektroniska Eionet (e-Eionet) för kommentarer och godkännande.
- September–oktober 2003: EEA och ETC Vatten utarbetade den slutliga versionen av rapporten, som EEA sedan kunde lämna till tryck.
- November 2003: Rapporten publicerades i tryckt form respektive på Europeiska miljöbyråns webbplats. Arbetet med att lansera rapporten kunde inledas.

Eionet — en framgångshistoria

Länderna har dragit nytta av att utbyta råd, sakkunskap och erfarenheter för att kunna utveckla sin nationella kompetens. Detta gäller särskilt för insamling och hantering av data liksom för sammanställning och spridning av politiskt intressant information.

De europeiska ämnescentra som inrättats täcker de viktigaste miljöfrågorna. Att de ingår i Eionet stärker banden mellan länderna och Europeiska miljöbyrån.

Den omfattande kommunikationen mellan ländernas nationella referenscentra och de europeiska ämnescentra har resulterat i förbättrad miljödatakvalitet på nationell och europeisk nivå. För många länder har detta utbyte bidragit till att stärka kapaciteten inom de befintliga nationella övervakningssystemen. För nya EU-medlemsstater har ett tidigt medlemskap i Europeiska miljöbyrån och Eionet lyft fram miljöfrågorna och påverkat hur man bygger upp och dimensionerar sina

nationella övervakningssystemen. För att kunna ge en bild av miljötillståndet och miljöbelastningen i Europa samlar EEA och de europeiska ämnescentra på ett öppet och överskådligt sätt in och analyserar de uppgifter som länderna måste redovisa på europeisk nivå. Därmed blir det också möjligt att jämföra vad länderna åstadkommer på miljöområdet. EEA:s medlemsländer uppmuntras dessutom att utveckla sina nationella nätverk på ett sätt som överensstämmer med rapporteringskraven inom EU och internationellt.

Eionet i framtiden

➤ Kraven på miljöinformation utvecklas. Europeiska miljöbyrån byggdes ursprungligen upp för att tillhandahålla miljödata och miljöinformation men deltar nu tillsammans med Europaparlamentet, Europeiska kommissionen och sina medlemsländer fullt ut i arbetet att

rapportera inte bara om miljötilståndet utan även om miljöprognoser och om hur verkningfulla viktiga miljöpolitiska och andra politiska beslut egentligen är. Under de närmaste fem åren kommer EEA och Eionet att utvidga sitt arbete för att stödja en rad olika politiska processer.

EEA och Eionet arbetar inom fyra större tematiska områden som ett direkt stöd för genomförandet av Europeiska unionens sjätte miljöhandlingsprogram:

- Att motverka klimatförändringar.
- Att motverka förlust av biologisk mångfald och förstå förändringar i miljön.
- Att skydda människors hälsa och livskvalitet.
- Hållbart utnyttjande och hantering av naturresurser och avfall.

Vart och ett av dessa områden påverkas av verksamheter inom andra sektorer, som också behöver tas hänsyn till, exempelvis jordbruk, kemikaliehantering, energi, transporter och planering av markanvändning. Framsteg har gjorts med att införliva miljöfrågor och miljöinformation i politiken inom olika sektorer, framför allt inom transportområdet, och sådana ansträngningar görs nu också inom områdena energi och jordbruk.

Eionet i framtiden

Eionet har redan givit viktiga bidrag och kommer att fortsätta att satsa på en rad områden:

- Att med hjälp av mer korrekta och aktuella utvärderingar av olika växthusgaser och jämförelser mellan vad som åstadkoms i Europa och andra delar av världen mäta framstegen på vägen mot att nå målen i Kyotoprotokollet.
- Att utveckla resultatindikatorer som kan användas för att bedöma resultaten av politik och åtgärder för skydd av biologisk mångfald, särskilt vad gäller genomförandet av Natura 2000, målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald till år 2010 och sambandet med andra politikområden.
- Att stödja de geografiska kraven i europeiska och globala initiativ, däribland de tematiska strategierna för marina miljöer och jordar.
- Att vidareutveckla Eurowaternet, det europeiska nätverket för vattenövervakning, för att stödja rapporteringen enligt ramdirektivet om vatten och andra direktiv samt inrättandet av ett vatteninformationssystem för Europa.
- Att utvärdera hur människor utsätts för luftföroreningar.
- Att göra konsekvensbeskrivningar av effekterna på miljö och ekonomi av naturliga och tekniska faror och risker.
- Att utvärdera avfalls- och materialflöden som stöd till insatserna för att minska uppkomsten av avfall och bryta sambandet mellan resursutnyttjande och ekonomisk tillväxt.

➤ Eionet har genomgått en betydande utveckling under sina första tio år och kan nu anpassa sin organisation till nya frågor och prioriteringar. Genom Eionet arbetar EEA:s medlemsländer för visionen om ett mer rationellt och integrerat sätt att se på miljöinformation i Europa. Att,

som Eionet, genom partnerskap och gemensam information stödja utvärdering och utveckling av miljöpolitiken är en framgångsrik modell, som kan exporteras till andra delar av världen och hjälpa dem att länkas samman.

De nationella kontaktpunkternas institutioner

Europeiska miljöbyråns medlemsländer

Belgien

Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL)
<http://www.irceline.be/>

Bulgarien

Executive Environment Agency
<http://nfp-bg.eionet.eu.int/ncesd/index.html>

Cypern

Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment
<http://www.cyprus.gov.cy/>

Danmark

National Environmental Research Institute (NERI)
<http://www.dmu.dk/>

Estland

Estonian Environment Information Centre
<http://www.keskkonnainfo.ee/>

Finland

Finnish Environment Institute
<http://www.ymparisto.fi/>

Frankrike

Institut Français de l'Environnement (IFEN)
<http://www.ifen.fr/>

Förenade kungariket

Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA)
<http://www.defra.gov.uk/>

Grekland

Ministry for the Environment, Physical Planning and Public Works
<http://www.minenv.gr/>

Irland

Environmental Protection Agency
<http://www.epa.ie/>

Island

Environment and Food Agency
<http://www.ust.is/>

Italien

Agenzia per la Protezione dell'Ambiente e per i Servizi Tecnici (APAT)
<http://www.apat.gov.it/>

Lettland

Latvian Environment Agency
http://www.varam.gov.lv/varam/P_inst/Elva.htm

Liechtenstein

National Office for Forests, Nature and Landscape
<http://www.llv.li/amtstellen/llv-awnl/llv-awnl-home.htm>

Litauen

Environmental Protection Agency
<http://aaa.am.lt/VI/>

Luxemburg

Ministère de l'Environnement
<http://www.environnement.public.lu/>

Malta

Malta Environment and Planning Authority
<http://www.mepa.org.mt/>

Nederländerna

National Institute of Public Health and Environmental Protection
<http://www.rivm.nl/>

Norge

Norwegian Pollution Control Authority
<http://www.sft.no/>

Polen

Chief Inspectorate for Environmental Protection
<http://www.gios.gov.pl/>

Portugal

Institute of Environment
<http://www.iambiente.pt/>

De nationella kontaktpunkternas institutioner

Rumänien

Ministry of Waters and Environmental Protection
<http://www.mappm.ro/>

Slovakien

Slovak Environmental Agency
<http://www.sazp.sk/>

Slovenien

Environment Agency of the Republic of Slovenia
<http://www.arso.gov.si/>

Spanien

Ministerio de Medio Ambiente
<http://www.mma.es/>

Sverige

Naturvårdsverket
<http://www.naturvardsverket.se/>

Tjeckien

Czech Environmental Institute
<http://www.ceu.cz/>

Turkiet

Ministry of Environment
<http://www.cevre.gov.tr/>

Tyskland

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.de/>

Ungern

Ministry of Environment and Water
<http://www.ktm.hu/>

Österrike

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.at/>

Europeiska miljöbyråns samarbetsländer

Albanien

Ministry of Environment
<http://www.managenergy.net/actors/A2291.htm>

Bosnien och Hercegovina

Federal Ministry for Physical Planning and Environment
<http://www.fmpuio.gov.ba/>

F.d. jugoslaviska republiken Makedonien

Ministry of Environment and Physical Planning
<http://www.moep.gov.mk/default-MK.asp>

Kroatien

Croatian Environment Agency
<http://www.azo.hr/default.asp>

Monaco

Bureau de la Coopération Internationale
<http://www.gouv.mc/>

Schweiz

Swiss Agency for the Environment, Forests and Landscape (SAEFL)
<http://www.umwelt-schweiz.ch/buwal/de/>

Serbien och Montenegro

European Integration Office
<http://www.feio.sv.gov.yu/>

България Belgique/België Česká republika Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα España
 France Ireland Island Italia Κύπρος Latvija Liechtenstein Lietuva Luxembourg Magyarország
 Malta Nederland Norge Österreich Polska Portugal Romania Slovenija Slovenská republik
 Suomi/Finland Sverige Türkiye United Kingdom България Belgique/België Česká repub-
 Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα España France Ireland Island Italia Κύπρος Latv
 ienstein Lietuva Luxembourg Magyarország Malta Nederland Norge Österreich Pol
 s Portugal Romania Slovenija Slovenská republika Suomi/Finland Sverige Türkiye United K
 n България Belgique/België Česká republika Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα Esp
 nce Ireland Island Italia Κύπρος Latvija Liechtenstein Lietuva Luxembourg Magyarors
 ta Nederland Norge Österreich Polska Portugal Romania Slovenija Slovenská republik
 omi/Finland Sverige Türkiye United Kingdom България Belgique/België Česká repub-

Här finns mer information:

Europeiska miljöbyrån (EEA):

<http://www.eea.eu.int/>

Förteckning över nationella kontaktpunkter och europeiska ämnescentrum:

http://org.eea.eu.int/organisation/nfp-eionet_group.html

Eionets infrastruktur och redskap:

<http://www.eionet.eu.int/>

Reportnet:

<http://www.eionet.eu.int/reportnet.html>

Europeiska miljöbyråns strategi:

<http://org.eea.eu.int/documents/strategy.pdf>

Europeiska miljöbyrån
 Kongens Nytorv 6
 1050 Köpenhamn K
 Danmark

Tfn +45 33 36 71 00
 Fax +45 33 36 71 99

Internet: www.eea.eu.int
 Frågor: www.eea.eu.int/enquiries

ISBN 92-9167-740-X

9 789291 677405

